BULLETINEN

RIKSFÖRBUNDET ENSKILDA VÄGARS MEDLEMSTIDNING

Nr 3 – 2018 www.revriks.se

ANMÄL DIG NU
till höstens kurser på www.revriks.se/kurser

Efter bränderna – vägarna i fokus

sidan 19

Vad innebär det att ha rätt till grönområde?

sidan 9

Ridning på enskilda vägar

sidan 13

Expert på beläggningsåtgärder för enskilda vägar

Svevia Tankbeläggning verkar över hela Sverige, med lokal närvaro från norr till söder, något vi är ensamma om. Vi utför beläggningsåtgärder såsom:

- Ytbehandling (Y1)
- Indränkt makadam (IM)
- Justering med indränkt makadam (JIM)
- Infräsning av makadam

Vi har dessutom en marknadsledande driftorganisation som finns över hela landet. Detta gör att vi kan erbjuda vassa priser på underhållsåtgärder såsom kantskärning, dikning, trumbyten med mera i samband med beläggningsarbeten.

Vi kommer gärna och besöker er vägsamfällighet och lämnar ett förslag på lämplig beläggningsåtgärd. Tveka ej på att kontakta oss enligt nedan!

Västra Götalands län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kalmar län, Hallands län, Blekinge län och Skåne län
John Larsson
john.larsson@svevia.se
073 - 534 82 82

Norrbottens län, Västerbottens län, Jämtlands län, Västernorrlands län, Gävleborgs län, Gotlands län, Dalarnas län och Uppsala län
Hans-Anders Jonhans
hans.jonhans@svevia.se
070 - 982 00 21

Värmlands län, Västmanlands län och Örebro län
Claes Widlund
claes.widlund@svevia.se
070 - 223 56 06

Stockholms län och Södermanlands län
Björn Henriksson
bjorn.henriksson@svevia.se
070 - 299 00 68

Kronobergs län
Peter Karlsson
peter-i.karlsson@svevia.se
070 - 314 95 13

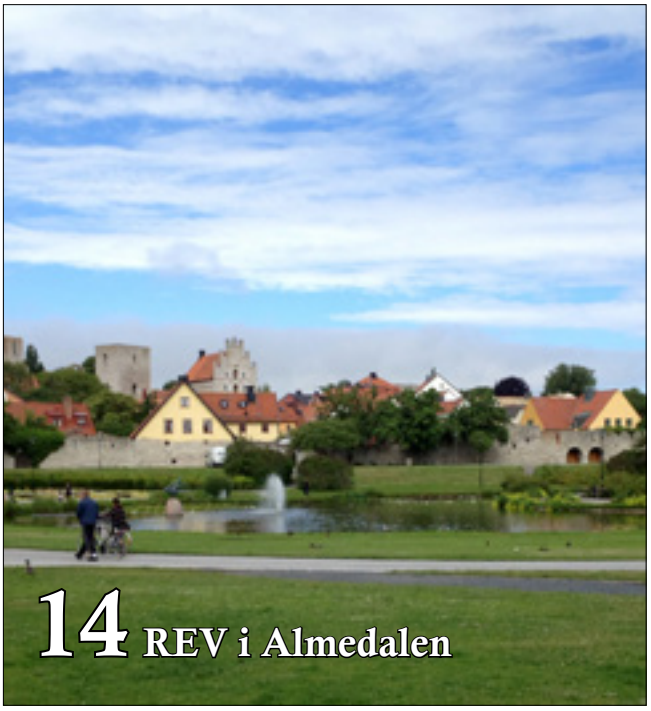

INNEHÅLL

Ledare 4
Noterat 5

LANTMÄTERI
Gratis grönområde innan årsskiftet 9

VÄGTEKNIK
Ridning på enskilda vägar 13

REV
Politikerna träffade REV i Almedalen 14

REPORTAGE
Efter bränderna – vägarna i fokus 19
Sveriges första högertrafikerade väg 22
Vägförening med egen vingård 26

KRÖNIKA
Ny krönikör – Inga-Lill Söderlund
En väg är en väg är en väg 33

Omslag: Mats Andersson/TT bilder

Alla som är, eller har varit, engagerade i skötseln av en enskild väg vet hur mycket årstider och väder påverkar vägen. Inte bara rent praktiskt med exempelvis plogning, rensning av diken och extra koll vid tjällossning utan även runt förvaltningen. Måste föreningen upphandla nya entreprenörer, kommer all snö påverka årsavgifterna eller om andelstalen verkligen är rättvisa med tanke på större vattenflöde i vissa sektioner av vägen är frågor som är ständigt aktuella.

Lägger man dessutom till klimatpåverkan och hur den ändrar förutsättningarna för en långsiktighet i föreningsarbetet, ja då får du ännu fler jokrar i leken. Det är frågot som vi på ett mer handfast sätt försöker adressera i REV Bulletinen för våra engagerade väghållare. I förra numret tittade vi bland annat på vattenavrinning. En effekt av klimatförändringar är befarade översvämningar. I det här numret har vi besökt vägföreningar som härjats av sommarens skogsbränder. Ökade antal skogsbränder som mycket sannolikt även de kan kopplas till klimatförändringar nu och i framtiden.

Även frågan om enklare förvaltning av vägsamfälligheterna har bärighet i hur väghållarna ska tänka långsiktigt. REV arbetar för att våra medlemsföreningar ska slippa kämpa med föråldrade eller rent felaktiga andelstal. Under sommaren var bland andra representanter från riksförbundets styrelse med på politikerveckan i Almedalen. Där fortsatte REV arbetet med att lyfta upp frågan om enklare förvaltning till landets makthavare. Läs om det i detta nummer av REV Bulletinen.

I detta nummer försöker vi förtydliga regelverket som rör ridning på enskilda vägar, ett ämne som våra medlemsföreningar ofta har frågor om. På vår hemsida kan ni hitta mer i ämnet. Dessutom berättar vår lantmätare Per Nilsson om vad föreningarna ska tänka om sina grönområden innan regeländringarna vid årsskiftet.

På sidan 31 hittar du information om höstens alla kurser samt de Öppna Hus vi har tillsammans med Trafikverket. Och, till sist, nu kan vi presentera var och när REV:s förbundsstämma ska hålla hus nästa år. Vi bjuder in till halländska **Halmstad 23–24 mars,** boka in datumen redan idag!

Trevlig läsning!

Anders Östberg
Redaktör och kanslichef på REV

REV Bulletinen utges av Riksförbundet Enskilda Vägar

Tidningen utkommer med 4nr/år,
upplaga 15 000 exemplar.

REDAKTION
Ansvarig utgivare: Uno Jakobsson
Redaktör: Anders Östberg
Redaktionsråd: Jan Ellström, Anders Lundell, Per Nilsson, Anders Östberg, Solweig Hultén
Form & Layout: Solweig Hultén

REV:s KANSLI
Riddargatan 35, 114 57 STOCKHOLM
08-20 27 50 kansliet@revriks.se
www.revriks.se
Plusgiro 35 77 63-2 Bankgiro 5528-1109

Citera gärna Bulletinen – men ange källan.
Redaktionen ansvarar inte för insänt icke beställt material eller annonsörers utlovade åtaganden.

ANNONSER
Swartling & Bergström Media AB
Birger Jarlsgatan 110, 114 20 STOCKHOLM
08-545 160 65
www.sb-media.se, info@sb-media.se

TRYCK Eskils tryckeri AB, Borås

SYNPUNKTER
redaktionen@revbulletinen.se

SVERIGES TIDSKRIFTER

NOTERAT

Statliga vägnätet öppnar för den nya bärighetsklassen

I detta första skede omfattas cirka 11 800 kilometer statlig väg, vilket motsvarar cirka 12 procent av vägnätet.

Först handlar det om ett begränsat vägnät som Trafikverket kan upplåta under ansvarsfulla former, vilket innebär att vägarna ska klara den ökade belastningen och att vägnätets höga nivå på tillgänglighet och trafiksäkerhet ska bibehållas.

Trafikverket har en vision om att upplåta hela BK1*-vägnätet för BK4 i framtiden. Det kommer att krävas en hel del förstärkningsarbeten för att kunna upplåta en större del av vägnätet för BK4 då cirka tio procent av de statliga vägarna och cirka 850 broar behöver förstärkas för att klara belastningen.

*BK= Bärighetsklass, hur tunga fordonen får vara som belastar det allmänna vägnätet.

Satsning på mobila grusåtervinnare

I ett nytt projekt kommer forskare från Linnéuniversitetet och Väg- och transportforskningsinstitutet att titta närmare på hur väghållare i framtiden enkelt ska kunna återvinna det grus som ligger på vägen. Under en treårsperiod ska forskarna utveckla och utvärdera underhållsplanering av grusvägar, förebyggande underhåll av grusvägar, men också mer tekniskt utveckla mätsystem för att utvärdera grusvägens status för att bättre kunna planera underhåll genom kartuppdatering och vägskick.

REV är en del i projektet, främst genom att sprida resultaten som forskarna kommer fram till.

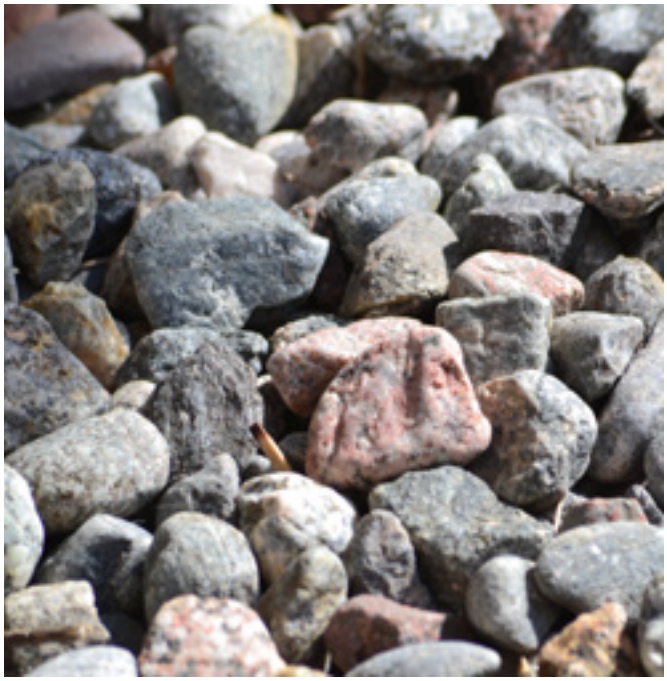

AVSLAG PÅ HASTIGHETSBEGRÄNSNING

Har ni fått avslag av Länsstyrelsen på begäran om sänkt hastighet till 30, 40, 50 km/tim?

REV vill gärna komma i kontakt med föreningar som fått avslag under det senaste året. Mejla gärna en kopia på avslaget med remissinstansernas synpunkter till vår väg- och trafikingenjör Anders Lundell, anders.lundell@revriks.se.

Formell hastighetsbegränsning (gul/röda skyltar) kräver myndighetsbeslut genom så kallad lokal trafikföreskrift. Inom tätbebyggt område beslutas det av kommunen och utanför tätbebyggt område av länsstyrelsen.

Fler notiser nästa sida » » »

» » »

Lantmäteriets handläggningstider

Vägförenings styrelse kan genom lantmäteribeslut ha fått rätt att ändra andelstal, **24 a § anläggningslagen**. Ändringen ska registreras av lantmäteriet för att gälla. REV har från några föreningar fått information om att tiden för att få en av styrelsen beslutad andelstaländring, enligt 24 a § anläggningingslagen, registrerad har blivit längre på senare år. Om andelstal ändras kan de inte formellt sett tillämpas vid föreningens uttaxering förrän de har registrerats. REV har bett att få statistik från Lantmäteriet på handläggningstiden för dessa ärenden och fått följande sammanställning:

Avslutsår	**Tid i genomsnitt**
2018	15,3 veckor
2017	10,2 veckor
2016	12,1 veckor
2015	10,6 veckor

Dessa siffror kan ge vägledning för hur lång tid innan stämman som föreningen ska lämna in 24 a §-blanketterna till Lantmäteriet för att utdebitering ska kunna ske efter det nya andelstalet.

Medlem kan inte kalla till stämma

Mark- och miljödomstolen hade tidigare upphävt en samfällighetsförenings beslut att på årsstämma utse en styrelse. Föreningens saknade alltså vald styrelse som en följd av domen. Ett initiativ togs då av en medlem i föreningen att kalla till stämma. Mark- och miljödomstolen upphäver nu av formella skäl samtliga beslut fattade på stämman. Detta efter att en person som inte var med på stämman klandrat stämman.

Enligt domstolen saknar enskild medlem möjlighet att kalla till föreningsstämma, varför reglerna om kallelse har åsidosatts. Domstolen resonerar då om bristen är så allvarlig att de klandrade beslutet bör upphävas. Domstolen konstaterar att det enda sättet att överse med en kallelsebrist är att alla medlemmar infinner sig till stämman och godkänner att den hålls. Så var det inte i detta fall. Domstolen resonerar att om den som klandrade stämman hade närvarat personen hade i en diskussion kunnat påverka stämmobeslutet. Mot bakgrund av detta upphävde domstolen samtliga beslut som fattats på stämman.

Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen, 2018-07-31 mål nr F 1638-17

Varning för bedragare!

REV har under sommaren kontaktats av flera vägföreningar som utsatts för försök till bedrägeri. Utomstående personer har skickat meddelanden till kassören med uppmaning att göra en brådskande utbetalning till ett angivet kontonummer. Både meddelanden via sms och mejl har förekommit och bedragarna har noga efterforskat styrelsens uppgifter så att de falska meddelandena har innehållit ordförandens namn och rätt mobilnummer respektive mejladress, och därmed på ett trovärdigt sätt sett ut att komma från ordföranden.

Språket i meddelandena har varit bra, men inte alltid helt perfekt svensk grammatik. De har också innehållit trovärdiga sociala frågor eller artighetsfraser. I åtminstone ett fall som kommit till vår kännedom trodde kassören på meddelandet och la in en betalning på föreningens internetbank. Lyckligtvis hade just den här föreningen det upplagt så att ytterligare en person behövde signera betalningen elektroniskt innan den utfördes, och det stoppade bedrägeriförsöket.

Att ha tydliga regler och rutiner för hur man hanterar betalningar, särskilt sådana som är brådskande, har en helt avgörande betydelse för om ni kommer att drabbas av denna typ av bedrägerier eller inte. Den som får sms:et eller mejlet måste veta hur det ska hanteras.

Tveka inte att själv dubbelkolla med den påstådda avsändaren, men gör det inte genom att svara på meddelandet för det kan vara uppbyggt så att svaret inte går till den adress/nummer som står som avsändare. Ring om du får ett mejl, mejla om du får ett sms.

Om en betalning gjorts till ett privat bankkonto kan det vara svårt att få tillbaka pengarna, särskilt om de skickats till ett utländskt konto. Bedragarna har troligtvis snabbt flyttat pengarna vidare och sopat igen spåren.

Vi rekommenderar er att göra en polisanmälan samt kontakta den bank som har kontot.

Nu finns det ett enkelt sätt att höja säkerheten i ert område.

Pacetell Original får effektivt ner farten på vägen. Och tack vare innovativ teknik och avsaknad av mellanhänder har vi lyckats få ner priset rejält jämfört med traditionella hastighetsdisplayer – trots att den är både utvecklad och tillverkad i Sverige.

Andra fördelar är att den är robust och tålig, enkel att sätta upp och mycket energieffektiv. Dessutom kan den utrustas med ett solcellssystem som gör att den i princip sköter sig själv.

PACETELL ORIGINAL

15 980 kr

Moms tillkommer men frakt ingår.

Levereras komplett med batteri och batteriladdare, monteringsplatta, stolpfästen, skruvlås och monteringsanvisning. På listan över extratillbehör finns bl a solceller och en logg som lagrar hastigheten på fordonen.

Gå in på pacetell.se eller ring oss på 031-15 01 91 så berättar vi mer!

Om föreningen får rätt till grönområde så bestämmer föreningen över hur området ska skötas. Det kan ju ha stor betydelse för trivseln i området.

Deadline för gratis grönområde vid årsskiftet

Text: Per Nilsson
Foto: Solweig Hultén

Vi har i tidigare artiklar i Bulletinen skrivit om vad det innebär att en förening har rätt till grönområde. Vi har också informerat om den lagändring som innebär att den rätt föreningen fått i detaljplan att ta i anspråk ett grönområde som gemensamhetsanläggning utan att behöva betala ersättning till markägaren, upphävs från och med utgången av 2018.

De flesta föreningar som berörs av att rätten till gratis upplåtelse upphör har fått information om detta via brev från Lantmäteriet. Ett antal föreningar har hört av sig till REV efter att Lantmäteriets information gått ut. Några föreningar har uppgett att de inte är intresserade av att ta på sig mer ansvar än de redan har. Andra har sagt sig vara mycket intresserade av att få rätten till det som redovisats som grönområde i detaljplanen för att kunna påverka hur området sköts och för att få ett bättre skydd mot att grönområdet exploateras för ny bebyggelse.

Om föreningen har glömt att agera i frågan och årets stämma redan varit; hur gör man då? Det finns åtminstone två sätt att hantera detta. Dels kan man kalla till en extra stämma, dels kan de delägare i föreningen som vill driva frågan gå ihop och skriva på en ansökan som alltså ska ha kommit in till lantmäteriet senast den 31 december 2018. Som REV tidigare sagt är bestämmelsen om vem som har rätt att ansöka inte helt glasklar. För att helgardera sig kan både föreningen och så många som möjligt av medlemmarna skriva på ansökan. I vart fall är det dock helt klart att en enskild fastighetsägare som äger fastighet inom detaljplanen och som kan bli delägare i grönområdet, har rätt att ansöka om förrättning.

Varför är det bra att få rätt till grönområde?
Om föreningen får rätt till grönområde så bestämmer föreningen över hur området ska skötas. Det kan ju ha stor betydelse för trivseln i området.

Alla ändringar som ska göras inom grönområdet ska godkännas av föreningen oavsett om det är markägaren eller annan som vill göra något på grönområdet. Det kan till exempel vara en ledningsägare som vill dra en kraftledning eller kabel över grönområdet. Det kan också gälla en tomtägare som via arrende – med markägarens medgivande – vill ta i anspråk en del av grönområdet närmast tomten eller som vill hugga upp en utsiktsgata.

Genom att en gemensamhetsanläggning för grönområde bildas skyddas området bättre mot framtida exploatering. Om markägaren ändå skulle få exploatera del av grönområdet genom en planändring så ska föreningen ha ersättning för att man mister del av grönområdet samt dessutom få ta del av markägarens vinst på att marken exploateras. Några rättsfall på hur stor del av vinsten för exploatering som föreningen ska få finns ännu inte. Det finns dock exempel på lantmäteriförrättningar där vinstandelen uppgått till 50 procent.

Vilka skyldigheter kommer med rätten till grönområde?
Med rättigheter kommer också skyldigheter. Om föreningen har rätt att ta ner träd så kan föreningen också ställas till svars för att man inte tagit ner träd som kan riskera att falla över en tomt och orsaka skada där. För de som är medlemmar i REV är det då en trygghet att en ansvarsförsäkring ingår i medlemskapet

Om det finns ett öppet dike inom grönområdet så torde dock föreningen ha ansvar för att detta inte växer igen så att tomter i anslutning till diket skadas av uppdämt vatten. Detta gäller förstås inte om diket ingår i ett markavvattningsföretag. Föreningen kan dock inte ställas till svars för att vatten från naturlig avrinning från grönområdet rinner in på angränsande tomter.

Hur får ett grönområde användas?
Då gemensamhetsanläggning för grönområde bildas så är det inte en ägan-

» » »

Fortsättning från föregående sida.

derätt föreningen får utan en servitutsliknande rätt att disponera området. Användningen blir då en gränsdragning mellan markägarens och föreningens rätt till området.

Men det kan också bli en fråga internt mellan medlemmarna om hur området får användas. I det senare fallet är det 18 § i lagen om förvaltning av samfälligheter som kan bli tillämplig. Den handlar om så kallad ”främmande verksamhet”. Det enda rättsfall som jag känner till som handlar om detta är en dom från Svea Hovrätt (Dom F5698-11). Där slogs det fast att det var främmande verksamhet att årligen köpa in en julgran till grönområdet för en kostnad om högst 10 000 kr.

En vanlig fråga är om det är främmande verksamhet att anlägga lekplats, bollplan, boulebana eller liknande på grönområdet och lantmäteriförrättningen inte säger annat än ”grönområde”. Något exakt svar kan tyvärr inte ges, men om det finns illustrerat på detaljplanen och kostnaden per medlem blir ganska marginell så är det troligen inte ”främmande verksamhet”.

Då det gäller gränsdragningen mellan föreningens och markägarens rätt kan denna i vissa fall vara ganska tydligt reglerad i lantmäteriförrättningen. Vanligare är dock att det bara anges att rätt upplåts för grönområde. REV anser då att det är föreningen och inte markägaren som bestämmer hur området ska skötas. Om föreningen till exempel. har bestämt att området ska gallras kan man fråga markägaren om hen vill göra detta. Vill markägaren inte göra det så kan föreningen istället göra det. Föreningen har alltså enligt REV:s uppfattning rätt att ta ner träden. Träden är dock markägarens egendom som denne har rätt att ta vara på. Sedan uppstår ju frågan om vem som ska betala att träden kapas upp i lämpliga längder (apteras) och läggs upp så att markägaren kan hämta dessa.

"Med rätt till grönområde så bestämmer föreningen över hur området ska skötas"

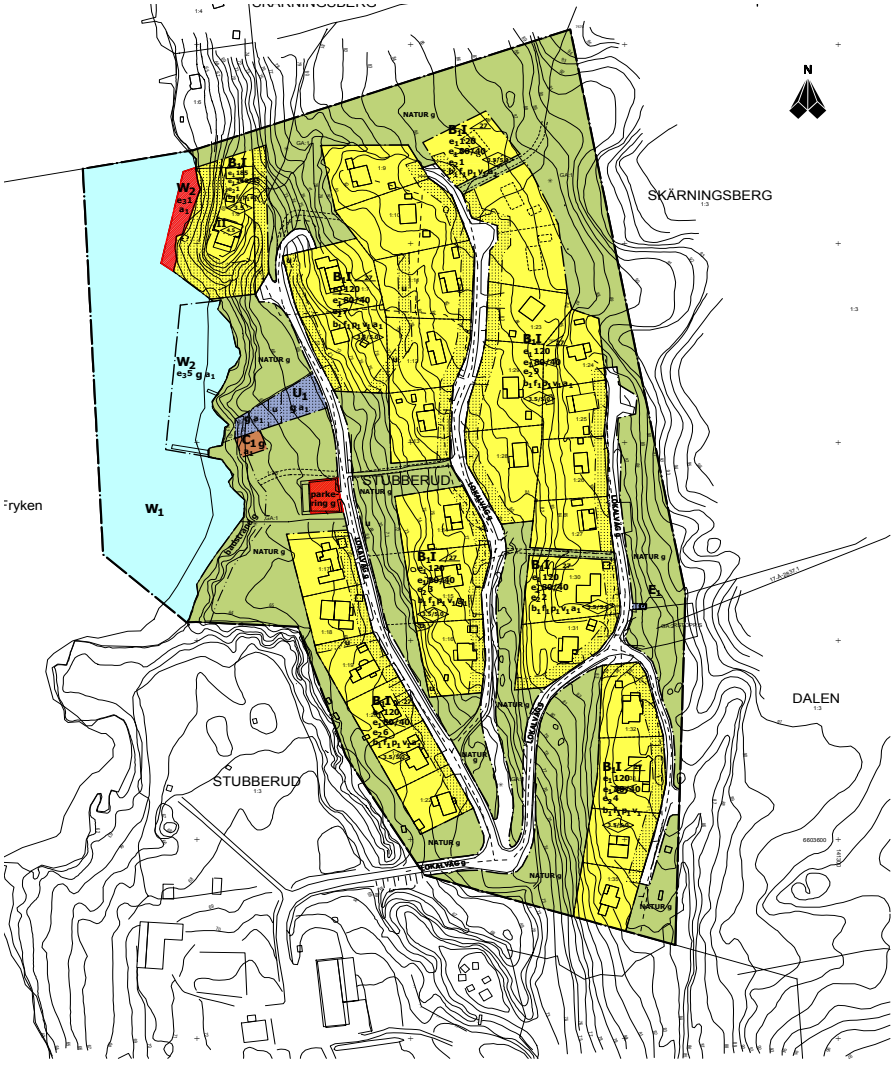

Naturmark

Bostäder

Vattenområde

Båtupptag

Ett bra sätt att lösa ansvaret och kostnadsfördelningen är att söka enas med markägaren om att föreningen bekostar att träden tas ned, men att markägaren bekostar aptering, uttransport och uppläggning.

Skötselplan för grönområdet

Många kan ha synpunkter på hur grönområden ska skötas och användas. Det är därför att rekommendera att föreningen arbetar fram en långsiktig skötselplan för sina grönområden och att stämman tar beslut om att denna ska följas. På så sätt vet alla medlemmar och markägaren vad som gäller. Skötselplanen är dessutom ett bra underlag då budget för kommande år ska upprättas. ▲

Beläggningsdags? - Vi har lösningen!

Vägar åldras, slits och tar stryk. Tankbeläggning är en kostnads- och miljöeffektiv metod för att snabbt och enkelt återställa vägar och gator som drabbats av tidens tand. Tankbeläggning fungerar även utmärkt som slitlager på både gamla och nya vägar.

Kontakta oss för mer information om kostnadseffektivt vägunderhåll

Hur ser din väg ut?

Varje år underhåller vi på Skanska Tankbeläggning drygt 5 miljoner kvadratmeter vägyta över hela landet. Vad kan vi göra för din väg? Är den belagd eller grusad? Behöver den ytbehandling, infräsning, förstärkningsåtgärder eller justering av ojämnheter?
Vi arbetar med:

- **Y1B** – ytbehandling på tidigare belagda vägar
- **Försegling** – föryngringsbeläggning
- **IM** – förstärknings- och justeringsbeläggning
- **IMT** – förstärknings- och justeringsbeläggning med en extra ytbehandling. Perfekt för enskilda vägar.
- **Djupfräs** – vid bärighetsproblem har vi lösningen för att förstärka belagda vägar och grusvägar.

Vi har rätt kunskap för att ta fram den bästa lösningen för just din väg. Slå gärna en signal för mer information, offertförslag eller om du bara har en fråga. Observera: Flera av våra beläggningsåtgärder är bidragsgrundande. Kontakta oss, så berättar vi mer.

Sök på "vägföreningar" på www.skanska.se för att läsa mer!

Karin Rundgren
Mail: karin.rundgren@skanska.se
Tel: 010-448 78 02

Erik Hassellund
Mail: erik.hassellund@skanska.se
Tel: 010-448 46 62

SKANSKA

www.skanska.se

Ridning på en torr hård vägbeläggning förorsakar oftast inga skador men då vägen är mjuk, till exempel i samband med tjällossning finns definitivt en risk för skador.

Ridning på enskilda vägar

Text: Håkan Weberyd, Advokat, Optimus Advokatbyrå
Foto: Anders Lundell & Mostphotos

Intresset för hästar ökar stadigt. Idag finns cirka 370 000 hästar i landet och många är de privatpersoner och företag som organiserar ridning och då använder annans mark för sitt intresse eller sin verksamhet. Här uppstår förstås en risk för konflikter, markskador och annat. Det rapporteras att väghållare inte sällan möts av uttrycket från hästfolk att ”Vi utnyttjar bara allemansrätten!”. Å andra sidan finns det väghållare som, av olika skäl, kanske är väl snabba i att vilja förbjuda ridning och ridverksamhet. Vad är det då som gäller?

Allemansrättens gränser
Allemansrätten är bland annat tänkt att ta tillvara människors behov av rörelsefrihet. En gång i tiden behövdes rättigheten för människors överlevnad men idag är det kanske mest fråga om möjligheten till rekreation och friluftsliv.

Både allemansrätten och äganderätten är grundbultar i svenskt samhällsliv och båda är grundlagsskyddade. Enligt grundlagen ska alla ”ha tillgång till naturen enligt allemansrätten.” Men inget sägs närmare i lagen om vad detta innebär. Av de få rättsfall som finns och den juridiska litteraturen följer att allemansrätt är en begränsad rätt för var och en att använda annans fastighet. Klart är dock att nyttjandet av allemansrätten inte får innebära att fastighetsägaren eller annan rättighetshavare ur ett objektivt perspektiv tillfogas nämnvärd skada eller olägenhet. Med objektivt perspektiv menas att man inte som olägenhet kan åberopa att man i största allmänhet ogillar hästar, en sådan uppfattning är så kallat personlig eller subjektiv.

”Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den”; detta enligt miljöbalkens regler. Med allemansrätten följer alltså både rättigheter och skyldigheter. Var gränserna går är inte alltid så lätt att reda ut men en ömsesidig respekt för både äganderätten och allemansrätten är en absolut förutsättning.

Ridning på enskild väg
Allt tyder på att man får nyttja allemansrätt genom ridning både i naturen och på väg. För Bulletinens läsare är förstås enskilda vägar av störst intresse. Väghållaren kan som utgångspunkt inte utan vidare, som för trafik med motorfordon, förbjuda ridning på enskild väg. Det gäller oavsett om det utgår statsbidrag för vägen eller inte.

Skyltar
Utan tillstånd från kommunen är det inte tillåtet för väghållaren att sätta upp skyltar som kan uppfattas som att de begränsar allemansrätten. Väghållaren kan alltså bara stänga av vägen för trafik med motordrivna fordon. Däremot finns det möjlighet att genom lokala trafikföreskrifter förbjuda annan trafik än med motordrivna fordon, till exempel ridning. Länsstyrelsen beslutar om sådana föreskrifter för vägar utanför tättbebyggt område och kommunen för vägar inom tättbebyggt område.

Skador
När ridningen sker ofta och på samma ställe kan skador uppstå med tiden. Ridning på en torr hård vägbeläggning förorsakar oftast inga skador men då vägen är mjuk, till exempel, i samband med tjällossning finns definitivt en risk för skador. Likaså om ridningen sker i en grusad vägkant som trycks ned. Då kan en nivåskillnad uppstå som kan göra att andra fordon som tangerar kanten i sin tur knäcker vägbeläggningen. Man kan också tänka sig att en sådan nivåskillnad medför att det uppstår ett trafiksäkerhetsproblem för andra trafikanter. Skador behöver som sagt inte accepteras och väghållaren har här möjlighet att med gott samvete begära att ridningen upphör, men även kräva skadestånd enligt skadeståndslagen för de merkostnader som uppstår. En förutsättning för skadestånd är det går att bevisa en vårdslöshet från den eller de som rider. Man skulle här kunna tänka sig scenariot att de enskilda ryttarna inte kan påvisas har varit vårdslösa var och en för sig, men att vid en sammanvägd bedömning agerandet är vårdslöst,

Fortsättning följer på sidan 28 » » »

Makthavarna mötte REV i Almedalen

Text: Anders Östberg
Foto: Mostphotos & Jan Ellström

I juli varje år samlas stora delar av Sveriges makthavare i Visby för att diskutera, debattera, lära sig nytt, knyta kontakter och visa upp sig. I år gjorde REV en satsning för att lyfta frågan om enklare förvaltning av vägsamfälligheter.

Almedalsveckan firade i år 50-årsjubileum, som dessutom inföll 2018 som är ett valår. Detta gjorde att arrangemanget i år var större än någonsin. Sammanlagt genomfördes ungefär 4 300 olika arrangemang, där det vanligaste var en utfrågning eller paneldebatt. En bit över 40 000 människor trängdes i Visbys medeltida gränder, parker och hamn. REV:s styrelseledamöter som var på plats fick jobba hårt för att nå igenom med vårt budskap om att lyfta frågan om enklare förvaltning, hur vägföreningarna själva kan ändra i andelstalen i sin samfällighet. Något som Mikael Näslund, vice ordförande och regionansvarig för norra Sverige, tyckte att de lyckades med:

– Min uppfattning är att vi lyckades nå fram med denna fråga som är så viktig för våra medlemsföreningar. De makthavare vi träffade tog sig tid och lyssnade på våra argument.

Förbundet satsade på att träffa samtliga riksdagspartier, andra intresseorganisationer som verkar inom samma frågeställningar som REV samt andra utvalda makthavare. Att lyckas med det samtidigt som dessa personer och organisationer både har en egen agenda samt många som rycker i dem var inte det lättaste. Men styrelseledamoten Jan Ellström som var på plats under tre dagar tycker att REV lyckades uppnå sina mål:

– REV är en förhållandevis liten organisation om man tittar runt under Almedalsveckan. De flesta andra organisationer har en helt annan budget än vi. För att maximera medlemsnyttan måste vi planera en sådan här aktivitet noga innan.

Jan fortsätter:

– Vi hade en noga förberedd plan med bokade möten och aktiviteter. Dessutom hade vi spetsat vårt budskap om enklare förvaltning av enskilda vägar noggrant.

REV:s utsända Christer Ångström, Mikael Näslund och Jan Ellström här i samtal med Trafikverkets generaldirektör Lena Erixon, Malin Holen, underhållsdirektör samt Anna Lihr, kommunikationsdirektör.

En del av förarbetet handlade om att peka ut riksdagsledamöter främst ur trafik- och civilutskottet som arbetar med regelverk och lagstiftning inom REV:s intresseområde. Under våren har förbundet träffat och bearbetat just dessa ledamöter och på plats i Visby följdes detta upp med några personliga möten. Mikael Näslund fortsätter:

– Vi hann trampa runt en hel del på kullerstensgatorna, men det var det värt. Att lyfta upp frågan om enklare förvaltning under valrörel-

sen blir viktigt för våra medlemsföreningar. Vi har även bokat in nya möten efter valet för att fortsätta arbetet.

Viktiga personer att knyta kontakter med och presentera REV:s arbete för de enskilda väghållarna, är också medlemmar ur regeringen, även om de inte dagligen arbetar med vägfrågor. Förbundet fick chansen att prata med bland andra Annika Strandhäll, socialminister, och Ardalan Shekarabi, civilminister. Dessutom pratade vi om vikten av väl skötta vägar på landsbygden med Sven-Erik Bucht, landsbygdsministern. Han är ju själv engagerad enskild väghållare hemma i Haparanda och väl insatt i hur viktigt plogningsfrågan är för REV.

Men det var inte bara frågan om enklare förvaltning som REV arbetade med i Visby. Christer Ångström som har huvudansvaret för kontakterna med Trafikverket hade ett möte med deras generaldirektör Lena Erixon, där fokus låg på villkoren för vägföreningarna. Hon fick lyssna och svara på frågor om villkoren för enskild väghållning.

– Trots sommarvärmen var vi tvungna att lyfta snöplogningsproblematiken. Vi testade idén om att Trafikverket vid upphandlingen borde minska på storleken på de områden som ska omfattas av en upphandling, berättar Christer. Mindre områden skulle enligt REV:s mening innebära att Trafikverket skapar förutsättningar för entreprenörerna att även åta sig uppdrag åt enskilda väghållare i området.

En annan fråga som diskuterade var Trafikverkets förslag till ny bidragsförordning. I förslaget har det skapats möjligheter för enskilda väghållare som inte uppbär statliga bidrag att kunna erhålla bidrag från länsplanerna för större investeringar som exempelvis renovering av broar. Enligt vad REV hört kommer Näringsdepartementets förslag inte att omfatta denna möjlighet, och REV kommer tvingas fortsätta försöka påverka beslutsfattarna för att förbättra villkoren för enskild väghållning.

– Dessutom slog vi ett slag för det allmänna lågtrafikerade vägnätet som vi vet utnyttjas flitigt av våra medlemmar och som i den nu beslutade nationella planen hamnar i strykklass i slutet av planperioden. Christer avslutar: – Vi har ett flertal frågor att återknyta med generaldirektören i höst.

Utöver det arbetade REV:s representanter med att knyta närmare kontakter med andra intresseorganisationer. Samtal med LRF och Hela Sverige ska leva om vägar och levnadsvillkoren utanför storstäderna var givande. Under några dagar med hektiskt schema och trängsel så är REV nöjda med att förbundet lyckades nå ut med budskapet om enklare förvaltning av enskilda vägar.

REVs regionansvariga Christer Ångström och Mikael Näslund träffade även Anders Åkesson (C).

» » »

Fortsättning från föregående sida.

REV:s regionansvariga norr, Mikael Näslund och styrelseledamoten Margareta Vikgren pratade med landsbygdsministern Sven-Erik Bucht om vikten av välskötta vägar på landsbygden.

Förenkla förvaltningen av enskilda vägar!

Riksförbundet Enskilda Vägar jobbar för att lagstiftningen ska ändras så att vägsamfälligheter själv ska kunna ändra andelstal för de fastigheter som ingår i föreningen. Vårt förslag minskar regelkrånglet, ger bättre vägar, stärker föreningslivet samt minskar belastningen av lantmäteriet.

Vårt mål – en enklare och mer kostnadseffektiv hantering av andelstalsändringar, utan att rättssäkerheten för den enskilde äventyras.

Problem idag – inaktuella andelstal
- Dyrt och krångligt att ompröva befintliga beslut.
- Tusentals omprövningar borde göras, men sker inte p g a höga kostnader och långa handläggningstider.
- Risk för att reinvesteringar/upprustningar av vägar uteblir.

Låt föreningarna bestämma själva
- Stämmobeslut med kvalificerad majoritet säkrar allas rätt.
- Godkännande av lantmäterimyndigheten säkrar allas rätt.
- Rätt till enkel överprövning för den enskilde fastighetsägaren.

Fördelar med förslaget
- Bättre förvaltning av vägnätet och bättre vägunderhåll.
- Robustare system för hantering fastighetsägarens gemensamma intresse – fungerande väghållning.
- Lantmäteriet avlastas och kan koncentrera verksamheten till annat.

Behöver vägen förbättras eller lagas?

Vi kan hjälpa dig med många olika förbättringsåtgärder:

- Beläggningar av grusvägar (Y1G)
- Ny beläggning genom halvvarma asfaltmassor
- Nya slitlager på beläggningar (Y1B)
- Försegling av uttorkade ytor (F)
- Vägförstärkning
- Justering med indränkt makadam (JIM)
- Infräsning av grov makadam och indränkt makadam (IM)
- Lagning av potthål

För mer information kontakta Daniel Zetterberg, daniel.zetterberg@peab.se.

peabasfalt.se

PEAB
Peab Asfalt

EFTER BRÄNDERNA – VÄGARNA I FOKUS

Text: Anders Östberg
Foto: Mostphotos & Heléne Näslund

2018 var året då Sverige drabbades hårt av både bränder och torka – händelser som på flera sätt sargat landets infrastruktur. I samband med skogsbränderna skickade REV in en skrivelse till regeringen om vägföreningar som påverkats av sommarens skogsbränder. Nu ger regeringen i uppdrag till Trafikverket, Skogsstyrelsen och Riksförbundet Enskilda Vägar att kartlägga skadorna.

– Det är viktigt att vägar i landsbygden granskas eftersom de är grundläggande för skogsindustrin och regioner där godstrafiken måste kunna fungera, säger infrastrukturminister Tomas Eneroth till TT om uppdraget.

Efter de stora skogsbränderna i Västmanland 2014 tog regeringen fram ett särskilt stöd till enskilda vägar som på något sätt hade drabbats i branden. Förordningen (2015:141) ledde till att vägskador som inträffade i samband med branden hanterades av staten. Nu finns det skäl för regeringen att ge samma goda möjligheter för drabbade väghållare att få ersättning i de fall som räddningstjänsten inte redan återställt de uppkomna skadorna.

REV anser att regeringen ska se till att en förordning med samma sakinnehåll tas fram för de enskilda vägar som drabbats av bränderna 2018. Frågan har diskuterats på regeringsnivå och bland annat infrastrukturministern (vid pressläggning) Thomas Eneroth berättar för TT:

– Sommarens höga temperaturer har slitit på asfalten. Därutöver har brandtransporter och räddningsarbeten belastat och tärt på både statliga vägnät och enskilda vägar i branddrabbade områden.

I de drabbade länen har REV närmare 2 500 medlemsföreningar. Många har påverkats direkt av bränderna, andra föreningar kommer att påverkas indirekt när det är dags för underhåll, avverkning eller annan typ av efterarbeten. REV:s regionansvarig i norr, Mikael Näslund, har besökt drabbade skogsområden och pratat med enskilda väghållare på plats.

"Det kan bli stora skador framöver när tunga maskiner ska fram"

– Här får man även se hur viktigt det är med bra enskilda vägar ute på vår landsbygd för att snabbt försöka stoppa elden, berättar Mikael. Tänk om vi inte hade haft ett så vidsträckt vägnät vid liknande katastrofer.

Mikael fortsätter att lyfta fram vägföreningarnas roll i bekämpningen av bränderna:

– En annan mycket viktig faktor till att brandmännen kunde göra ett så bra jobb är den goda lokalkännedom som de enskilda väghållarna har, det kan inte nog understrykas hur viktigt detta är.

På besök hos Vallåvägarnas SFF i Färila visade Mats Lindquist, som är engagerad i vägföreningen, runt REV:s regionansvarige i ett område som drabbades av bränderna. Som regelverket är så får inte vem som helst vara på brandområdet i nuläget. Markägare får det, de har även ett ansvar för eftersläckning och brandövervakning när räddningstjänsten har lämnat området. Dessutom vill de visa upp för Bulletinens läsare hur det ser ut om det eventuellt kan hjälpa någon annan enskild väghållare i framtiden.

Mats berättar att vägarna generellt i dagsläget inte har tagit någon större skada. Men framöver kan det bli stora skador när vägarna ska trädsäkras och tunga maskiner kommer köras. Dessutom kommer mycket stora volymer brandskadat virke transporteras ut från brandområdet till industrin under en

» » »

Fortsättning från föregående sida.

relativt kort tidsperiod.
Mikael Näslund fyller i:
– Som en blödig och känslosam skogsmänniska tåras ögonen när man ser all denna förödelse. Generationers besparingar som gått upp i rök för att inte tala om vad det innebär för landets ekonomi när så extremt stora volymer förstörts.

REV har ännu ingen klar bild över hur många enskilda vägar som är i behov av åtgärder på grund av sommarens skogsbränder och genomfört/pågående släckningsarbete. Så snart uppgifter om detta samlats in ber vi att få återkomma med besked. REV vill att våra medlemsföreningar som på något sätt drabbats av skogsbränder hör av sig till kansliet, gärna genom anders.lundell@revriks.se så att vi kan få och förmedla vidare en överblick av händelserna. ▲

REV:s regionansvarige Mikael Näslund har besökt drabbade skogsområden. Mats Lindquist från Vallåvägarnas Samfällighetsförening i Färila visar honom runt.

Enskilda vägar
– E-tjänster och blanketter

TRAFIKVERKET

På Trafikverkets webbplats hittar du information om bidragsregler, hur du underhåller din väg samt e-tjänster och blanketter där du som väghållare kan göra ansökningar och administrera din väg.

www.trafikverket.se → Resa och trafik → Enskilda vägar

Väghållare som har anmält sin e-postadress får alla utskick elektroniskt.

Exempelvis:
- Tillsynsprotokoll
- Besiktningsprotokoll
- Beslut bidragsrätt
- Beslut särskild drift

Kom ihåg att uppdatera din e-postadress och dina kontakt- och kontouppgifter!

www.trafikverket.se

FÖRBUNDSSTÄMMA 2019 HALMSTAD 23-24 MARS

Den 23 – 24 mars nästa år är det återigen dags för Riksförbundet Enskilda Vägars förbundsstämma. Denna gång kommer vi att vara i Halmstad, på Tylösand Hotell. Kom och träffa hundratals andra engagerade enskilda väghållare, lyssna på intressanta och aktuella föreläsningar samt var med och påverka riksförbundets årsmöte.

I mars nästa år är det dags igen: Riksförbundet Enskilda Vägar håller sin förbundsstämma. Precis som vanligt kommer de två dagarna att vara fulla av intressanta möjligheter att som styrelsemedlem i någon av REV:s medlemsföreningar förkovra sina kunskaper i enskild väghållning. Ett skräddarsytt seminarieprogram blandas upp med företag inom branschen som ställer ut på mässan med möjlighet att träffa REV:s egna experter.

– Det är ett ypperligt tillfälle att träffa andra väghållare och få bra tips och råd till den dagliga väghållningen, säger Uno Jakobson, ordförande i REV.

På hemsidan hittar ni uppdaterad information om stämman och information om hur ni anmäler er. Vi tar endast emot anmälningar via hemsidan www.revriks.se. Har ni inte möjlighet att anmäla er den vägen, kontakta kansliet på telefon 08-20 27 50.

Björkvattnet

Sveriges första högertrafikerade vägar

Text: Anders Lundell
Foto: Björkvattnets historiska arkiv

Att Sverige inte alltid har haft högertrafik på vägarna är känt av de flesta, och många vet också att högertrafiken infördes 1967 trots visst folkligt motstånd. Men historien om högertrafik startade faktiskt långt tidigare, i den lilla byn Björkvattnet vid norska gränsen i nordvästra Jämtland.

I mitten av 1930-talet byggdes vägar från Gäddede norrut och västerut. Vägen norrut hade som mål Jormvattnet, Stora Blåsjön och så småningom Ankarede. Vägen västerut passerade byarna norr om sjön Kvarnbergsvattnet: Kyrkbolandet, Sandnäset, Mon, Viken, Bränna och Vollmon.

Gränsproblem löstes

Vid Vollmon nåddes norska gränsen och eftersom sjön Kvarnbergsvattnet också gick ända fram till norska gränsen fick man vara kreativ. För att på enklaste sätt kunna fortsätta med vägen träffades en överenskommelse med norska staten om att få dra den fortsatta vägen genom Norge för att cirka 3 kilometer längre söderut åter gå in i Sverige och nå byn Björkvattnet vid sjön med samma namn. Vad gäller nyttjande av väg på norsk mark gjordes ett byte. Norrmännen fick bygga väg på svensk mark från gränsen vid Lindahls till vägskälet mot Björkvattnet. Detta gjorde att det för norrmännen blev en sammankoppling mellan Vollmon och norska Kvelia, en genväg på många mil. Man kom också överens om att svenskarna skulle underhålla den vägsträcka som de fick nyttja i Norge och norrmännen den vägsträcka som de fick nyttja i Sverige, och så är det fortfarande.

Vänstertrafik i Sverige och högertrafik i Norge blev ett dilemma som måste lösas. Klokt och enkelt beslöt man att de vägar i Sverige som fanns mellan gränsen vid Veium och gränsen vid Lindahls skulle ha högertrafik, eftersom de vägarna utgjorde en isolerad del som bara hade kontakt med norska vägar. På så sätt har Björkvattnet haft högertrafik sedan mitten av 1930-talet.

Livet i gränslandet

Naturligtvis fanns det en del problem under andra världskriget att en by i Sverige endast hade vägförbindelse genom ett land som var ockuperat av tyskarna, men även detta löstes. Passertillstånd utfärdades för byborna i Björkvattnet och postbussen tilläts göra sina dagliga turer mellan Gäddede och Björkvattnet med passagerare, mjölkkrukor och diverse gods utan några större incidenter.

Det finns också en och annan anekdot kring detta samarbete över riksgränsen, berättar Evald Ingerhed, sekreterare i Björkvattnets Vägsamfällighet:

– En är att man satte upp en norsk brevlåda på svensk mark vid Lindahls Fjällgård. I brevlådan

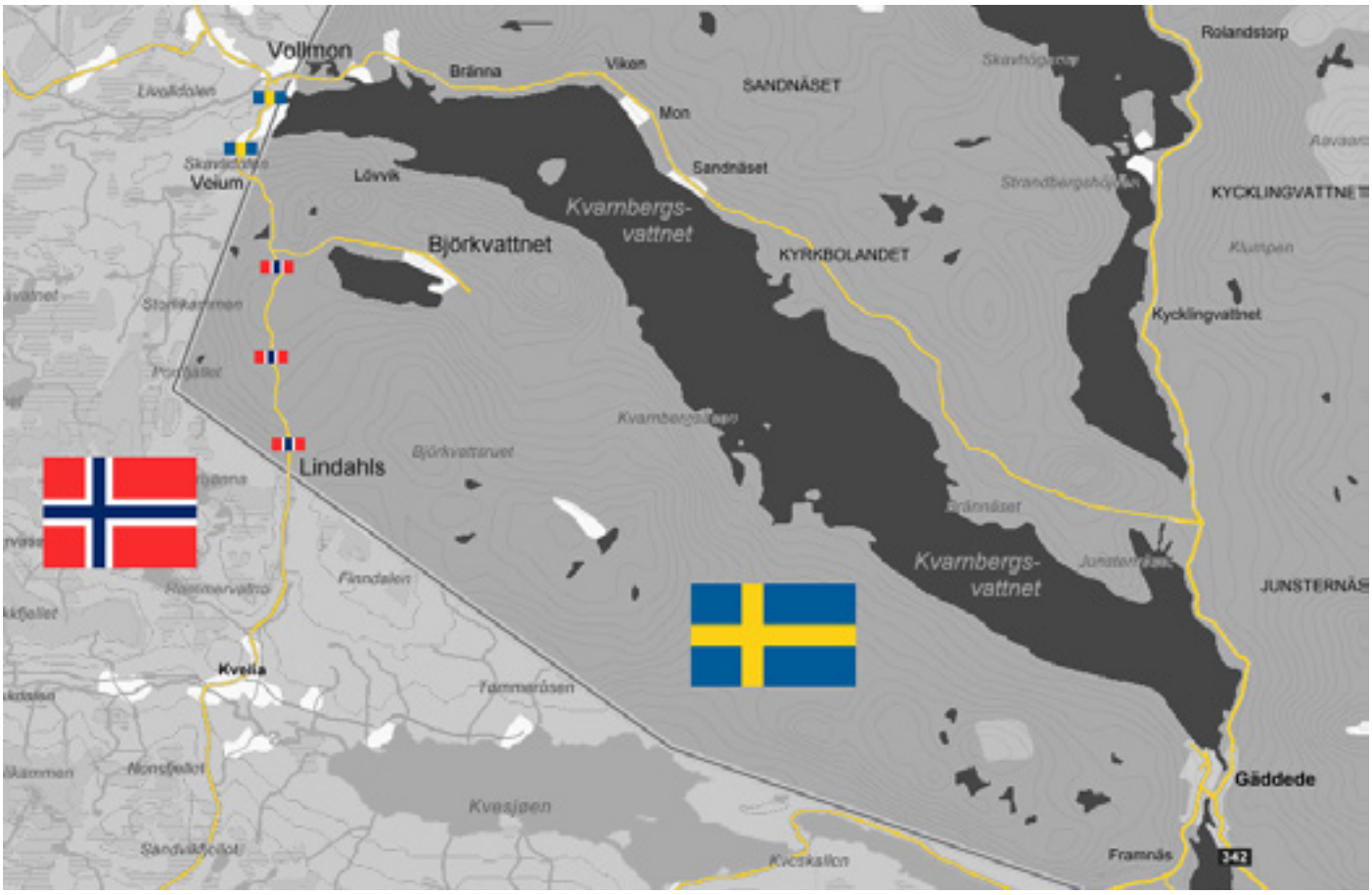

kunde man lägga på brev med antingen svenska eller norska frimärken. Den norska postmannen "Ola-Post" hade sin rutt förbi fjällgården och tömde lådan. När han sedan kom till Östnes fanns där en svensk brevlåda på norsk mark, och i den la han de brev och vykort som var frankerade med svenska frimärken. Den brevlådan tömdes sedan av den svenska bussföraren som trafikerade sträckan Björkvattnet-Vollmon-Gäddede. Konstruktivt folk på den tiden.

Ytterligare vägbyggen

Den enskilda vägen i Björkvattnet stod färdig 1941 och går från stora vägen ut på näset i östra delen av sjön och sedan vidare ner en bit längs södra sidan och det ingår också en bro över sjöns utloppsbäck. I slutet av 1967 togs ytterligare en allmän väg i bruk på södra sidan av sjön Kvarnbergsvattnet mellan Björkvattnet och Gäddede och man slapp åka svängen genom Norge: en drygt två mil kortare väg till Gäddede. Något problem med höger- eller vänstertrafik blev det aldrig när den nya allmänna vägen öppnades eftersom resten av Sverige hade infört högertrafik den 3 september 1967.

Foto från vägarbeten vid Björkvattnet, på den tiden var det muskelkraft som gällde.

REV:s EXPERTER

Fråga vägingenjören

Begränsa hastigheten i området

För att begränsa hastigheten finns främst två typer av åtgärder: skyltning och fysiska åtgärder. Vad gäller skyltning kan vägföreningen själv besluta om en hel del men dock inte formell hastighetsbegränsning med röd/gula skyltar. Det går däremot bra att sätta upp blå/vita skyltar med rekommenderad maxhastighet. Vägföreningen kan också varna för faror av olika slag: till exempel lekande barn, kurva, skymd sikt. Även fysiska åtgärder kan vägföreningen besluta om själv: till exempel gupp, blomlådor, avsmalning.

Generellt måste man nog säga att gupp är det som har störst hastighetssänkande effekt. Förbud och varningar i all ära men ett fysiskt hinder som man inte kan undvika fungerar bäst. För att få en bestående hastighetssänkning längs en sträcka visar undersökningar att det ska vara max 60 – 90 meter mellan guppen. Hur gupp och andra farthinder bör utformas kan man som inloggad medlem läsa mer om på hemsidan.

Anders Lundell
Vägingenjör, REV
anders.lundell@revriks.se

Fråga lantmätaren

Inträdesersättning för nya fastigheter

Reglerna om inträdesersättning då en ny fastighet ansluts till en enskild väg som är inrättad som gemensamhetsanläggning har funnits i anläggningslagen sedan dess tillkomst 1974. Reglerna har dock i stor utsträckning inte tillämpats. Det har i hög grad lämnats åt föreningarna att själva bestämma om de vill ha inträdesersättning och hur stor den ska vara eller också har Lantmäteriet helt enkelt inte behandlat denna fråga alls när den nya fastigheten tilldelats andelstal i vägen. 2016 kom dock Lantmäteriet med förtydligande anvisningar om hur dessa regler skulle tillämpas. Nu finns en mall till hjälp för förrättningslantmätarna att uppskatta väganläggningars värde. Samtidigt som dessa anvisningar är till hjälp för många föreningar har de orsakat problem för andra. Den problematiska delen i bestämmelserna, som också förtydligas i anvisningarna, är att dessa inte är dispositiva, det vill säga det finns inte utrymme för parterna att avtala något som går i strid mot bestämmelserna.

Ganska nyligen kom ett utslag från Mark- och miljödomstolen i Vänersborg (Mål F1284-18) där domstolen fastställde lantmäterimyndighetens beslut att inte godta en överenskommelse om inträde utan inträdesersättning. Föreningen måste alltså ta ut en ersättning, trots att man inte vill det och att andra nyskapade tomter kommit med tidigare utan ersättning. Denna nya ordning innebär att hantering av överenskommelser enligt 43 § anläggningslagen blir krångligare och dyrare. Samtidigt kan andelstal ändras med stöd av 24 a § anläggningslagen utan att någon ersättning kan tas ut (vid höjning av andelstal) eller betalas tillbaka (vid sänkning av andelstal). Lagstiftningen är alltså inte konsekvent i denna del.

Visserligen är bestämmelserna om inträdes- och utträdesersättningar tänkta som ett skydd för enskilda delägare, men det skulle underlätta betydlig för föreningarna om det fanns möjlighet att träffa överenskommelse om dessa. Särskilt konstigt blir det ju när utträdande fastighetsägare inte vill ha någon ersättning: vem är det reglerna skyddar då?

Att göra reglerna om in- och utträdesersättning dispositiva är något REV har tagit upp med Lantmäteriet och som REV kommer att fortsätta att driva.

Per Nilsson
Lantmätare, REV
per.nilsson@revriks.se

Fråga advokaten

Får man bjuda på kaffe och korv på städdagen?

Frågan kan tyckas löjlig men är i grunden berättigad och ofta ställd då en samfällighetsförenings ändamål vid närmare analys är att förvalta den samfällighet för vilken den bildats. Föreningen får alltså inte bedriva verksamhet som är främmande för dess ändamål. Vägen ska sladdas men det ska inte grillas korv, det står det inget i anläggningsbeslutet om!

Den här aktuella frågan har behandlats i samband med överklagande av föreningsstämmobeslut och alltså kommit att prövas av domstol några gånger. Domstolarna har samlat det hela under begreppet trivselåtgärder. Och som sagts, det kan alltså inte som utgångspunkt anses inrymmas i ändamålet för gemensamhetsanläggningen att pyssla med medlemmarnas trivsel i stort. Det sagda innebär att sådana extravaganser som kräftskivor, tipspromenader och sporttävlingar faller bort. Allt under förutsättning att det innebär kostnader för föreningen, förstås.
Däremot har domstol funnit att det är okej att belasta föreningens ekonomi med kostnaderna för kaffe och korv vid städdagar (om detta innefattar även bröd förtäljer inte domslutet med det torde kunna utgås ifrån att till korven ävenså till kaffet gängse tillbehör är acceptabelt). För att motivera denna gränsdragning har domstolarna resonerat som så att syftet med att föreningen under trivsamma former tillhandahåller förtäring i direkt samband med städningsarbetet får antas vara att medlemmarna ska stimuleras att delta i arbetet, vilket förstås i sin tur håller nere kostnaderna i föreningen: modernt uttryckt en win-win-situation. En sådan aktivitet, under förutsättning att kostnaden för kaffekoket och så vidare är en mycket liten del av föreningens totala omsättning, anses då av domstolarna vara ett naturligt led i förvaltningen av gemensamhetsanläggningen.

Vi får väl se om någon modig förening vågar testa gränserna och bjuda på tacos, kanske till och med ett vegetariskt alternativ, och semlor vid tillfälle så våra domstolar kan få ta ytterligare preciserad ställning till var gränsen går: slät kopp kaffe eller kanske en dammsugare därtill?!

Skämt åsido: den förening som inom ramen för sin totala ekonomi håller sig inom rimliga gränser för trivselåtgärderna torde i samband med städdagarna kunna bjuda på något till de arbetande själarnas magar och vila trygg i att få domstolens sympati för detta ifall någon kär medlem i föreningen finner råd att överklaga det hela!

(Svea Hovrätt 1979-02-08, RH 47:80)

HÅKAN WEBERYD
ADVOKAT, OPTIMUS ADVOKATBYRÅ AB

Kontaktuppgifter till REV:s regionansvariga

Regionansvarig Norr
Mikael Näslund, 070-347 59 19, *mikael.naslund@revriks.se*

Regionansvarig Öst
Christer Ångström, 070-839 09 26, *christer.angstrom@gmail.com*

Regionansvarig Väst
Ulf Lidesjö, 070-543 72 20, *ulf.lidesjo@revriks.se*

Regionansvarig Syd
Lars Olin, 070-548 42 44, *lars.olin@revriks.se*

HYLTEBRUKS SKYLT AB
Din totalleverantör av trafiktekniska produkter

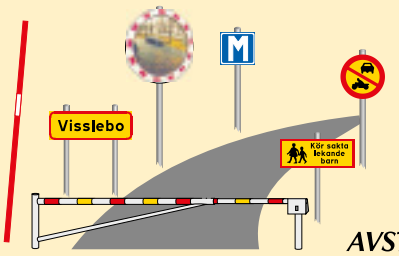

VÄGMÄRKEN
FARTHINDER
VÄGGRINDAR
TRAFIKSPEGLAR
FORDONSSKYLTAR
RÅGÅNGSSTOLPAR
AVSTÄNGNINGSMATERIAL
SNÖKÄPPAR & SANDLÅDOR M.M.

Beställ vår broschyr!
Tel. 0345-109 70 • hyltebruksskylt.se • info@hyltebruksskylt.se

Köpingsbergs VS
Vägförening med vingård

Text & foto: Anders Östberg

Strax utanför Ystad, med havet i söder och förankrad i Österlens böljande landskap, ligger vägsamfälligheten Köpingsberg. Med sin runt nio kilometer långa grusväg med 60-talet fastighetsägare är det inget som skvallrar om att det är något speciellt med just denna väg. Tills man svänger upp några hundra meter från riksväg 9 och plötsligt har hamnat i champagnedistriktet, Frankrike.

En fråga som ofta hamnar på REV:s bord är hur vägföreningarna med andelsägare som bedriver kommersiell verksamhet ska agera för allas bästa. En del föreningar löser det med olika stora andelstal, andra med tonkilometermetoden och några hittar andra lösningar. REV Bulletinen tog ett samtal med Carl-Otto Ottergren, ordförande i vägföreningen och samtidigt ägare av Köpingsbergs Vingård. Han ser mestadels positiva effekter av att vara drivande på båda håll.

– Här i Köpingsbergs VF kommer vi oftast överens. I år hade vi exempelvis inga motioner på årsstämman, utan vi pratar med varandra istället. Många har bott längs med vägen länge och vet hur vi ska samarbeta.

Trafiksituationen varierar kraftigt under året, med en topp av privatbilister under sommaren. En del boende är sommargäster, andra som är permanentboende har mer trafik till sina fastigheter på sommaren. Och så är det, det där med turisterna. Kommunerna runt om i Österlen marknadsför hårt att turister, gärna med bil men även med cykel, ska ta chansen att se det vackra landskapet under sommarmånaderna. På många håll ser man bilar från flera olika länder. Till glädje för turistsektor men som kan ställa till problem för vägföreningarna. Carl-Otto ser inte detta som ett problem:

– Visserligen sliter det en del med den

extra trafiken, men inget som kostar föreningen några större summor. Vår grusväg är i gott skick, och då den mesta trafiken är under de torra sommarmånaderna står vägen pall för det mesta.

– Till vingården kommer det ungefär 50 bussar med vinintresserade varje år, samt en del leveranser. Mest är det människor som kommer på våra speciella vinprovningar.

– Många lämnar bilen för att kunna njuta av vinet. Men så länge det inte är tillåtet med gårdsförsäljning i Sverige så lär inte trafiken öka något speciellt. Han menar vidare att de dubbla rollerna som ordförande i vägföreningen och företagare gör att engagemanget stärks för båda verksamheterna:

– Jag vill ju inte att vingårdens besökare ska behöva skumpa fram på en dålig grusväg, det är inte bra för affärerna, menar Carl-Otto. Samtidigt vet jag innan det kommer transporter hit och kan avgöra exempelvis om vägen är försvagad av kraftigt regn.

Köpingsbergs Vingård har producerat sina mousserande viner nu i drygt 10 år. Carl-Otto är uppvuxen på gården och omvandlade sina föräldrars svinfarm till en liten bit av Champagne mitt på Österlen. I dagsläget odlas ungefär tre hektar med bland annat druvsorterna Chardonnay och Pinot Blanc. Carl-Otto beskriver hur han inspirerades redan som student under ett år i Paris:

– En av mina vänner hade en pappa som tillverkade champagne, alltså i det riktiga distriktet Champagne i norra

Frankrike. Tänk att få arbeta med sin hobby, det ville jag också göra! Men jag förstod tidigt att slå sig in i den branschen där var alldeles för dyrt, en hektar odlingsmark i Champagne kostar ungefär 40 miljoner kronor. Så jag slog undan tanken och åkte efter studierna hem till Sverige och började istället arbeta på bank. Men efter några år i finansbranschen så fick jag ett infall, sa upp mig på dagen och började odla druvor hemma på gården. Ett lyckat infall, nu har jag ju min hobby som arbete.

Utöver verksamheten på vingården tar Köpingsbergs VS upp en hel del av hans tid. Som alla förtroendevalda i en vägförening vet finns det alltid något att ta tag i. Är det inte den praktiska skötseln av vägen, upphandling av vinterväghåll eller kontakt med kommunen så är det vardagliga arbetet med att svara på frågor från medlemmarna.

Carl-Otto insåg ganska snart efter att ha blivit ordförande att det finns mycket information att hämta hos REV:

– Jag har gått kurs 1 som REV har tillsammans med Trafikverket och Lantmäteriet. En bra kurs men det finns mer att lära sig, menar han. Visserligen läser jag REV Bulletinen men till i vår ska jag nog gå på förbundsstämman. Det kan vara bra att träffa andra engagerade väghållare och byta erfarenheter.

Vi på REV hoppas att Carl-Otto kommer på nästa förbundsstämma. Om han hinner släppa tillverkningen av det mousserande vinet vill säga.

Carl-Otto Ottergren, ordförande i Köpingsbergs vägsamfällighet, är noga med att vägen ska hållas i bra skick för både föreningen och verksamhetens skull.

Fortsättning från sidan 13.

till exempel då det finns en organiserad ridverksamhet. I det fallet får väghållaren rikta sina anspråk mot ridskolan eller vem det nu är som är verksamhetsutövare.

Som vanligt när det gäller skadestånd kan det ibland vara svårt att leda i bevis att en ryttare eller en hästverksamhet förorsakat skadan. I sådana fall är det viktigt att väghållaren samlar på sig foton, gör anteckningar eller tar in vittnen som kan hjälpa till att bevisa att skada uppstått, att det finns ett orsakssamband mellan ridningen och skadan och vem som förorsakat den.

Kommersiell eller organiserad verksamhet

Även om många förvånas över det, är det faktiskt inte otillåtet att nyttja allemansrätten i kommersiellt syfte. Huvudregeln är här densamma som när allemansrätten nyttjas i privat icke-kommersiell regi, det vill säga att verksamheten inte får förorsaka nämnvärd olägenhet eller skada. Detta har för övrigt slagits fast av Högsta Domstolen i det egentligen enda ärendet som behandlar allemansrätten. I det fallet förbjöds vid vite en arrangör av en forsränningsverksamhet att fortsätta eftersom forsränningen förorsakade skador och olägenheter för markägaren.

Travhästar

Även travhästekipage (häst + sulky) lär falla inom de allemansrättsliga reglerna som här beskrivits. Sedan ligger det oftast i sakens natur att de som kör med travhästar av säkerhetsskäl inte gärna vill färdas på icke avlysta vägar bland övrig trafik, även om det förstås förekommer. Det är dock samma utgångspunkter och gränsdragning mot allemansrätten som gäller vid övrig ridning, det vill säga att verksamheten inte får förorsaka skada eller nämnvärd olägenhet. Här skulle man mycket väl kunna tänka sig att det skulle kunna vara en nämnvärd olägenhet vid en omfattande travverksamhet om den kan anses påverka till exempel trafiksäkerheten.

Varningsskyltar

Är väghållaren skyldig att skylta med varningsskyltar om man vet att det förekommer ridverksamhet på eller över vägen. Nej, knappast då väghållarens ansvar för trafiksäkerheten på vägen begränsas till just vägens beskaffenhet, t ex snäva kurvor, trånga passager eller dylikt men knappast kringverksamhet vid vägen. En annan femma är att man som väghållare kan varna för att ridverksamhet förekommer. Särskilt angeläget är detta om man har träffat en överenskommelse med till exempel en ridanläggning om rätt att använda vägen, eller det finns en etablerad ridväg där den enskilda vägen används för passage.

Hästskit

En del ser hästskiten på vägen som en lisa för blomsterlandet och skyndar snabbt dit med skyffeln. Andra stör sig istället på att skiten ofta blir kvar på vägarna efter hästars framfart och letar efter medel att komma åt detta, mer än att hytta med näven. Många kommuner reglerar en skyldighet att städa upp efter hund i den lokala ordningsstadgan. Men det gäller bara inom tätbebyggda områden och motsvarande regler ställs inte upp för häst, efter vad som är känt. Det får i nuläget och då praxis saknas närmast ses som ett teoretiskt resonemang men man skulle kunna tänka sig att det strider mot miljöbalkens regler om nedskräpning att lämna efter sig hästskit på vägar. Detta under förutsättning att hästskiten är att betrakta som avfall i miljöbalkens mening. I ringa fall kan man inte dömas för nedskräpning, vilket lär innebära att när en enstaka häst gör ifrån sig på en väg och där naturen tämligen snabbat städar undan ”olägenheten” så kan man inte fällas till ansvar. Men är det ständigt återkommande och i mängd kan saken vara att bedöma på ett annat sätt. En tillsynsmyndighet – vilket lär vara kommun – kan förelägga den som skräpar ned att städa upp efter sig och även förena det kravet med hot om vite.

Man skulle kanske även kunna tänka sig att hästskiten, under olyckliga omständigheter, skulle kunna utgöra en fara eller olägenhet för vägtrafiken. Vid sådana förhållanden är ryttaren skyldig att omedelbart avlägsna hästskiten.

Vi får leva i ovisshet angående hästkitsproblematiken tills någon velat och lyckats driva ett fall rättsligt.

Dialog och överenskommelser

Regler i all ära men mest effektivt är oftast öppen dialog. Naturligt bör vara att stallet eller hästägaren tar kontakt med väghållaren och informerar om sin verksamhet och sitt tänkta nyttjade av vägarna. I det allra flesta fall går det säkert att komma överens mellan väghållare och ”hästfolk” om ridningen på den enskilda vägen.▲

Matriset

PROVA GRATIS
Registrera dig på
www.matriset.se

ENKEL VÄGFÖRVALTNING på webb & PC

Vi har system för:
Medlemsregister, Debiteringslängder, Fakturering
Momsrapport, Möteskallelser, Bokföring
Hemsidetjänst & OCR Hantering

matriset.se
sales@matriset.se | +4673 425 52 89

STANDARDISERADE RÖRBROAR
FÖR ENSKILDA VÄGAR

STANDARDBROAR OCH FÖRKONTROLLERAD DOKUMENTATION
ViaCon AB tar fram standardiserade brolösningar för bidragsberättigade enskilda vägar. Den dokumentation som krävs kommer i stor utsträckning att vara förkontrollerad av Trafikverket. Detta förenklar processen med framtagande av handlingar och resulterar i lägre kostnader för vägföreningarna.

ViaCon

RING OSS 0771-64 00 40
E-post: viacon@viacon.se
Webb: www.viacon.se

Lidköping
Lycksele
Luleå
Umeå
Gävle
Märsta
Karlstad
Kungälv
Halmstad
Billesholm
Eslöv

CASSIOPEIA LED

- Cassiopeia finns i storlekar upp till 150 watt och ersätter 50-400 watt kvicksilver, natrium och metallhalogen i befintliga armaturer.
- Brinntid 55000 timmar (12 år).
- Beställ hos din grossist eller direkt från oss.
- Lagerhålls i 3000 K och 4000 K

Miljöbelysning LEDifierar Sverige

E-nummer	LED	Motsvarar (HQL/SON)	Sockel	Ljusflöde	Ljusutbyte	CRI	Passar armatur
82 928 33	15w	50w/ - w	E27	2175 lm	145 lm/w	85	Pollare/armaturer upp till 1,5 m
82 928 34	19w	80w/50w	E27	2755 lm	145 lm/w	85	Fasad/innegårdar Armaturer mellan 1,5 - 3 m
82 928 35	24w	125w/70w	E27	3120 lm	145 lm/w	85	Gator/parkeringar Armaturer mellan 4-6 m
82 928 36	28w	125w/70w	E27	3920 lm	140 lm/w	85	Större ytor Armaturer från 6 m och uppåt

Cassiopeia Plus med bländskydd

Miljöbelysning växer och nu finns vi även i Malmö!

Stockholm: Polygonvägen 31 • 187 66 Täby
Göteborg: Von Utfallsgatan 16A • 415 05 Göteborg
Malmö: Borrgatan 25 • 211 24 Malmö
Vxl: 08-120 039 80 • www.miljobelysning.nu

För er med gemensamma vatten och avloppsproblem

gemva

Vi hjälper er från tanke till verklighet med hjälp av konsulter och leverantörer.

Vi kommer till er under hösten med minimässa och seminarier:

Mer information och anmälan på www.**gemva.se**

24 sept	Jönköping
11 okt	Norrtälje
05 nov	Luleå
06 nov	Skellefteå
07 nov	Umeå
09 nov	Östersund
19 nov	Norrtälje

gemva

Kaserngatan 11
761 46 Norrtälje

08-428 431 51
info@gemva.se

HÖSTENS KURSER

För styrelseledamöter i vägorganisationer

Riksförbundet Enskilda Vägar, REV, anordnar utbildningar för styrelseledamöter i väg- och samfällighetsföreningar. Till höger hittar du datum och platser där vi kommer att hålla kurs hösten 2018.

GRUNDKURS I

Grundkurs I arrangeras tillsammans med Lantmäteriet och Trafikverket. Kursens mål är att ge deltagarnas grundläggande kunskap om det enskilda vägnätet och de lagar och regler som är viktiga att känna till för förtroendevalda i väg- och samfällighetsföreningar. Kursen behandlar även förvaltningsfrågor, styrelsearbete, lantmäteri, ekonomi och vägteknik.

FORTSÄTTNINGSKURS II

Fortsättningskursen bjuder på en fördjupning i olika ämnen som rör enskild väghållning, bland annat förvaltningsfrågor, aktuella rättsfall samt praktiska råd och anvisningar för barmarks- och vinterunderhåll av vägar.

Kurserna hålls på kvällstid, 18: 00 till cirka 21:30. Kursavgiften är 720 kr/person. Enklare förtäring och fullständig kursdokumentation ingår i kursavgiften.

Anmälan till kurserna görs enklast via REV:s hemsida www.revriks.se/kurser. Där hittar du också mer information om kurserna.

GRUNDKURS I

Ort	Datum	Plats
Ludvika	20 sept.	Best Western Grand Hotel Elektra
Skellefteå	27 sept.	Scandic Skellefteå
Västervik	10 okt.	Stadshotellet
Karlskrona	11 okt.	Scandic Karlskrona
Kristianstad	16 okt.	Quality Hotel Grand Kristianstad
Stockholm	17 okt.	Clarion Hotel Skanstull
Göteborg	23 okt.	Hotell Riverton
Örebro	25 okt.	Örebro slott
Hudiksvall	25 okt.	Quality Hotell Statt
Mariestad	31 okt.	Mariestads Stadshotell

FORTSÄTTNINGSKURS II

Ort	Datum	Plats
Stenungsund	9 okt.	Stenungsbaden
Arboga	10 okt.	Stadskällaren
Jönköping	6 nov.	Scandic Elmia
Halmstad	7 nov.	Hotell Tylösand

ÖPPET HUS

– Träffa REV och Trafikverket

En mötesplats där ni kan möta Trafikverket och REV med tid för frågor och personliga samtal. Välkomna att träffa oss och prata enskild väghållning. Ställ frågor till experter, möt andra engagerade väghållare och lyssna på de senaste nyheterna.

BORÅS – ONSDAG 3 oktober, Borås flygklubb, Vindgatan 9
Tid 14:00 – 19:00 med två informationsdragningar klockan 15:00 och 18:00
Vi bjuder på kaffe & smörgås. **Svar senast 28 september**

STOCKHOLM – TISDAG 6 november, REV:s kansli, Riddargatan 35
Tid 14:00 – 19:00 med två informationsdragningar klockan 15:00 och 18:00
Vi bjuder på kaffe & smörgås. **Svar senast 1 november**

SUNDSVALL – ONSDAG 21 NOVEMBER, Scandic Sundsvall Nord, Värdshusbacken 6
Tid 14:00 – 19:00 med två informationsdragningar klockan 15:00 och 18:00
Vi bjuder på kaffe & smörgås. **Svar senast 19 november**

ANMÄLAN – via mejl till kansliet@revriks.se – skriv Öppet hus i ämnesraden.

TRAFIKVERKET

PPV.se
Vi Visar Vägen
Tel: 031–99 70 90
Mail: www.ppv.se
CE
SKYLTAR med garanti 3M

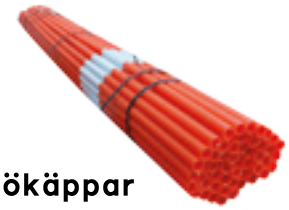
Snökäppar

Orienteringstavlor

Din fart skylt

Vägskyltar

Farthinder

Trafikspeglar

Vill du veta mer?
besök vår nya hemsida:
www.ppv.se

ProVia
Allt för vägen
Säkerhet på alla vägar

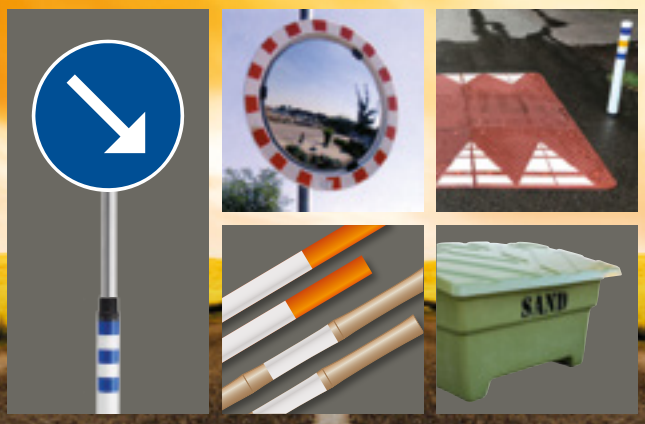

Vägmärken • Farthinder • Trafikspeglar
Snömarkeringskäppar • Sandningslådor
010-410 44 00
www.provia.se

Kostnadsfri juridisk rådgivning till REVs medlemmar, kontakta REVs kansli 08-20 27 50 för ärendenummer.

Lindhés Advokatbyrå AB

Särskild inriktning mot:
fastighetsrätt, vägjuridik, miljöskador, boutredningar och arvsrätt.

info@lindhes.se • www.lindhes.se

Tel 08-723 15 00
Riddarg. 35, 114 57 Stockholm

I samarbete med REV sedan 1968

NYHET
MED VÄGFAS KAN DU KÖPA TILL EN SNYGG & REDIGERBAR HEMSIDA TILL ER VÄGFÖRENING.
NÄTET BLEV NU LITE ENKLARE.

Öppna ett demokonto & upptäck hur enkelt och användarvänligt progammet är.
Besök vagnu.se eller ring oss på 0709-73 46 10.

PROVA VÄGFAS GRATIS!

VI HJÄLPER DIG HELA VÄGEN VÄGNU

Ny krönikör

En väg är en väg är en väg

Text: Inga-Lill Söderlund
Foto: Privat

Överallt korsar de oss. Som slingrande ormar tar sig fram mellan ormbunksbladen, som spikraka stänger klyver de naturen, som knöggligt glaskross är de utslängda mellan husen.

Vägarna. Alla dessa vägar som bryter fram i naturen, vissa nobla och blanksvart eleganta, andra gamla och förtorkade. Våra älskade vägar.

Det har visat sig att dementa blir oroliga av TV. Därför gjordes tre filmer på försök. Filmer som endast ägnade sig åt tillstånd, filmer utan handling och dialog. En film där betraktaren befinner sig i en båt som ros nedför ett vattendrag. En film där betraktaren rör sig i skogen. Och en film där betraktaren går på en väg. Alla räcker lite mer än en timme.

Den film som lugnar dementa mest är den där man följer en grusväg , kameran följer den vidare och vidare, kameran har fångat ängar, dungar, skogsområden. Men mest har den fångat vägen. Ett steg i taget.

Ett steg i taget går vi längs våra liv. Vi går fast vi inte vet vart vägen leder eller var den slutar. Vi vårdar den ömsint men ändå kan den helt abrupt övergå till en smal kant längs ett svindlande högt stup. Och lika abrupt övergår stupet till en glänta och där står kärleken i blom. Vi lägger oss ner på vår stig, känner en varm, len trädrot under kinden och blickar upp i trädets krona. Vi vilar en stund på vår vandrings stig.

Så är våra vägar. Ni som läser detta har, liksom jag, fått en väg eller flera att förvalta. Kanske betraktar du vägen där du bor en stund i morgondiset. Tänker ändå inte på den. Du tänker på nåt annat. Kanske att du ska ta den vägen om en stund och åka bort. Bortåt. Kanske önskar du att den efterlängtade katten till slut ska komma vandrande med svansen rakt upp mot himlen. Kanske fruktar du att skuggan du flyr från till sist ska hitta fram. Det är vad som finns i ditt sinne fast det är vägen du betraktar.
På eftermiddagen kommer du hem igen. Längs samma väg. Du är på väg mot varm mat. Mot vedhuggning. Mot en varm famn. Eller mot skriande ensamhet. Inte tänker du på att allt förutsätter en väg, under din väg.
Inte tänker du på potthål, på att vägen har tre lager, på att dikena ska röjas, träden ska ansas för att inte sikten ska komma i kläm.

Eller så tänker du just på det, när du betraktar din väg. Kanske sitter du som styrelseledamot i en vägsamfällighet. Kanske är vägen samma väg som din far och farfar skötte om. Kanske är du nyvald och kämpar febrilt för att skaffa kunskap om vägars beskaffenhet. Kanske tänker du att vägen är som en människa. Tre lager. Den går igenom sina faser. Den förändras och åldras, behöver rakas,rengöras och repareras.

Den där vägen, din väg, går den att ta på? Går den att värdera i pengar? Gör du ditt bästa för din väg?

Du ruskar lite på huvudet. Dags att sätta på kaffe.

Potthålen tar vi sen. I nästa krönika.

Inga-Lill Söderlund, 59 år bor i Sälgsjön. Hon satt i styrelsen i två år, vilket hon upplevde mycket lärorikt och roligt på många sätt. Under dessa år i föreningens styrelse var det extra mycket att göra då planering för vatten och avlopp pågick.

OPTIMUS
ADVOKATBYRÅ

ENSKILDA VÄGAR
SAMFÄLLIGHETER
FASTIGHETSRÄTT
JAKT

WWW.OPTIMUSADVOKAT.SE
08–718 36 00

UNO JAKOBSSON
ADVOKAT

HÅKAN WEBERYD
ADVOKAT

HANS ROSÉN
LANTMÄTERIKONSULT

Kostnadsfri juridisk rådgivning till REVs medlemmar. Kontakta REVs kansli för ärendenummer 08–20 27 50.

En enkel lösning på ett stort problem

Permanent Pothole Repair® är en permanent asfaltslagningsmassa för lagning av potthål och beläggningssprickor bredare än 10 mm.

Lagningen är permanent och blir körbar direkt. Kontakta oss för mer info.

Pekuma

Gläntan Skällandsö, Vittaryd · Tel. 0370-472 00
info@pekuma.se · www.pekuma.se

ÖKAD SÄKERHET FÖR ER ENSKILDA VÄG

WWW.FARTHINDER.NET

PORTABLA FARTHINDER

EFFEKTIVA FARTHINDER

VÄRNAMO FARTHINDER

SÄKERHETSPOLLARE

TRAFIKSPEGLAR

SNÖKÄPPAR

Plastic produkter
ETT FAMILJEFÖRETAG SEDAN 1963 I PRONI AB

STORT UTBUD TILL DET BÄSTA PRISET!

Tel: 0703 888 883
E-mail: order@farthinder.net

Tel: 0708 445 343
Web: www.farthinder.net

Waldesjös
Väg & Mark

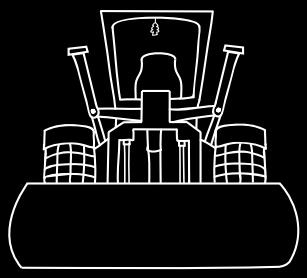

Din entreprenör i ÖREBRO LÄN

- Hyvling
- Saltning
- Dikning
- Kantslåtter
- Höjd/siktröjning
- Konsultation

Vi tillhandahåller allt för Era behov!

Varmt välkomna att kontakta

Richard Waldesjö tel. 076-801 59 75
richard.waldesjo@gmail.com

SAFEROAD®
saferoadbirsta.se

BRO- OCH VÄGRÄCKEN

Kohlswa - 2 eller 4 meters stolavstånd. Ett säkert räcke som alltid finns hemma för direktleverans. Profilhöjd 16 cm. Kapacitetsklass N2 W5/W6.

Birsta S - Ett billigare alternativ! Stolpavstånd 1 eller 5 meter. Håller bra för snöplogning. Profilhöjd 23 cm. Kapacitetsklass N2 W2/W5.

Kontakta oss!
Saferoad Birsta AB · Telefon: 060 527200 · Mail: order.birsta@saferoad.se

Keep clear, keep going.

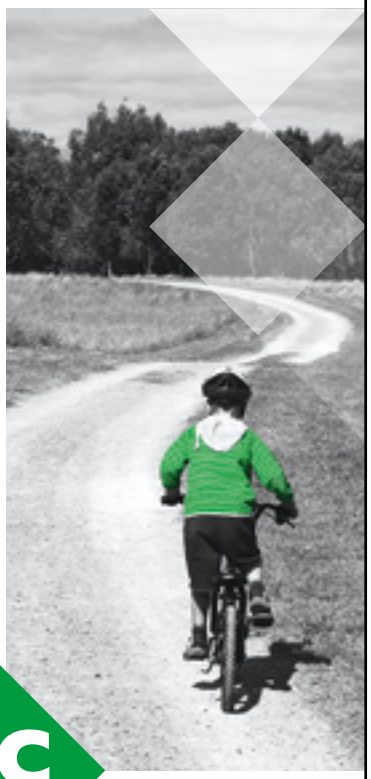

CC road®

Säkra och välskötta vägar

CC road® är ett salt gjort av kalcium.
Det används både vintertid och sommartid för att underhålla våra vägar.
På vintern smälter CC road® is och snö snabbt och ner till låga temperaturer.
Under vår och sommar dammbinder man grusvägarna med hjälp av CC road®. Den totala kostnaden är låg och vägen blir hållbar på ett naturligt sätt.

Läs mer på **vägsalt.se** och **dammbindning.nu**
eller kontakta oss på
042-453 27 00 så berättar vi mer.

TETRA Chemicals Europe AB
Tel 042-453 27 00
info@tetrachemicals.com

TETRA

Returadress:
REV, Riksförbundet Enskilda Vägar
Riddargatan 35-37, 114 57 Stockholm

POSTTIDNING B

NYHET

MED VÄGFAS KAN DU KÖPA TILL EN SNYGG & REDIGERBAR HEMSIDA TILL ER VÄGFÖRENING.

NÄTET BLEV NU LITE ENKLARE.

VägFas ska vara det självklara valet för dem som sköter administrationen av en vägförening och vägsamfälligheter. Ständigt nya smarta funktioner och en användarvänlighet som förbättras hela tiden. Man kan säga att vi är i ständig utveckling, allt för att programmet ska underlätta så mycket som möjligt i hanteringen av medlemsavgifter, fakturor, betalningar, kontaktuppgifter osv.

Nu kan vi erbjuda allt som krävs för att kunna bygga upp och redigera en snygg och modern hemsida på ett mycket enkelt sätt. Ni erhåller en stomme till hemsidan men ni bestämmer själva utseende och menyer. Det finns möjlighet att ha en publik och en privat del här kan ni publicera debiteringslängder, anslagstavlor och kontaktuppgifter till föreningen m.m. Allt ingår i den årliga avgiften.

Öppna ett demokonto & upptäck hur enkelt och användarvänligt progammet är. *Besök vagnu.se eller ring oss på 0709-73 46 10.*

PROVA VÄGFAS GRATIS!

VI HJÄLPER DIG HELA VÄGEN VÄGNU